

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 134/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Inkeri Lilleberg, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Ville Laasonen, ympäristöministeriö (etäkuuleminen)
- johtaja Pekka Ripatti, Energiavirasto (etäkuuleminen)
- lakimies Nicoleta Kaitazis, Energiavirasto (etäkuuleminen)
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Seppo Loikkanen, Neste Oyj (etäkuuleminen)
- asiantuntija Minja Timperi, Neste Oyj (etäkuuleminen)
- toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry (etäkuuleminen)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Verohallinto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Luontopaneeli
- North European Oil Trade Oy
- St1 Nordic Oy
- Etanoliautoilijat ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta annettua lakia, biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettua lakia, biopolttoöljyn käytön edistämisestä annettua lakia ja Energiavirastosta annettua lakia.

Valiokunnan mietintö TaVM 26/2020 vp

Biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen ylittämistä koskevaa sääntelyä lievennettäisiin vuoden 2020 osalta. Ehdotuksen mukaan vuoden 2021 jakeluvelvoitteessa huomioon otettava määrä voisi olla enintään 30 prosenttia vuoden 2020 jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä.

Ehdotetulla biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain ja biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain muutoksilla siirrettäisiin jakeluvelvoitteiden valvonta Verohallinnolta Energiavirastolle.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan Energiavirastosta annetun lain muuttamista siten, että siinä viitattaisiin biopolttoöljyn käytön edistämisestä annettuun lakiin.

Laki biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2020.

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan lievennettäväksi biopolttoaineiden jakeluvelvoitteen ylittämistä koskevaa sääntelyä vuoden 2020 osalta. Ehdotuksen taustalla on vallitsevasta covid-19-epidemiasta johtuva polttoaineiden kysynnän lasku, jota ei ole voitu ennakoida biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa eli ns. jakeluvelvoitelaisissa. Samalla ehdotetaan siirrettäväksi jakeluvelvoitteiden valvonta Verohallinnolta Energiavirastolle.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä muuttamattomina.

Hallituksen esityksessä on todettu jakeluvelvoitteen olevan verotuksen ohella yksi keskeisimmistä liikenteen päästöjä vähentävistä keinoista. Biopolttoaineiden määrä Suomessa on merkittävästi kasvanut. Ilman covid-19-epidemiasta aiheutuvia markkinahäiriöitä Suomi olisi todennäköisesti ylittänyt merkittävästi RES-direktiivissä asetetun liikenteen uusiutuvan energian osuutta koskevan velvoitteen.

Liikennepolttoaineiden jakelijoiden kulutukseen toimittamasta polttoaineesta tietyn prosentiosuuden (kuluvaan vuonna 20 prosenttia) tulee olla biopolttoaineita. Kansallinen jakeluvelvoite on pyritty tekemään jakelijoiden kannalta kustannustehokkaaksi sisällyttämällä siihen joustomahdollisuutena jakeluvelvoitteen ylityksen siirtäminen seuraavaan vuoteen. Siirrettävää määrää on kuitenkin rajoitettu, jotta varmistettaisiin biopolttoaineiden riittävä tosiasiallinen määrä ja EU-velvoitteiden täyttyminen. Voimassa olevan lain mukaan vuoden 2020 osalta siirtyvä määrä voisi olla enintään 10 prosenttia vuoden 2020 jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä.

Esityksessä ehdotetaan sääntelyä lievennettäväksi niin, että vuoden 2021 jakeluvelvoitteessa huomioon otettava määrä voisi olla enintään 30 prosenttia vuoden 2020 jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä. Esityksellä pyritään toisaalta varmistamaan Suomen liikennesektoria kos-

Valiokunnan mietintö TaVM 26/2020 vp

kevan uusiutuvan energian tavoitteen saavuttaminen ja toisaalta se, etteivät polttoaineita jakeluvien yhtiöiden kustannukset vallitsevassa tilanteessa kohtuuttomasti kasva.

Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että ehdotettu siirtomahdollisuuden joustavoittaminen pienentää jakelijoiden kustannuspainetta ja voi näin välillisesti hillitä myös kuluttajahintojen nousua.

Talousvaliokunta pitää perusteltuna myös ehdotettua tehtävien siirtoa Verohallinnolta Energiavirastolle: kestävyysvarmistaminen ja jakeluviraston täyttymisen valvominen saman viranomaisen toimesta voi lisätä tehokkuutta ja parantaa sääntelykokonaisuuden valvontaa. Talousvaliokunta kiinnittää kuitenkin samalla huomiota tarpeeseen varmistaa Energiaviraston riittävä resursointi, mikä liittyy osaltaan myös nyt käsiteltävään esitykseen. Talousvaliokunta käsittelee tätä kysymystä erikseen hallituksen esityksen HE 70/2020 vp arvioinnin yhteydessä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 134/2020 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 21.10.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Joakim Strand r
jäsen Tuula Väättäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Leena Meri ps
varajäsen Kai Mykkänen kok
varajäsen Raimo Piirainen sd
varajäsen Heikki Vestman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen